

який володіє високим інтелектом, конвергентним, абстрактним і парадоксальним мисленням, способами вираження внутрішнього світу через індивідуальну форму руху.

І. Мостова, К. Островська

ХОРЕОГРАФІЧНА ІМПРОВІЗАЦІЯ В НАРОДНО-СЦЕНІЧНОМУ ТАНЦІ

I. Mostova, K. Ostrovska

CHOREOGRAPHIC IMPROVISATION IN FOLK-STAGE DANCE

Хореографічна імпровізація — один із базових інструментів розвитку виконавських та балетмейстерських здібностей у процесі опанування хореографічного мистецтва на різних рівнях підготовки. Специфіка цього процесу полягає в його спонтанності й тимчасовості. Хореографічна імпровізація створюється в цей період та в цьому просторі, її неможливо повторити, вона залежить від багатьох внутрішніх та зовнішніх факторів, що супроводжують цьогочасну реальність. Теоретичні дослідження цього наукового об'єкта зумовлюються пошуком інноваційних методик розвитку здібностей хореографів-виконавців, педагогів та балетмейстерів. І, якщо хореографічна імпровізація в сучасному хореографічному мистецтві вже має досить багато наукових презентацій, то імпровізація в народному танці потребує ретельнішого дослідження.

Специфіка народного танцю, як одного прадавніх видів народної творчості, полягає саме в його імпровізаційності. Комплекс календарних та родинно-побутових свят, що базувався на виконанні певних обрядових дій, невід'ємно вміщував народний імпровізаційний танець. Імпровізаційність народного танцю виявлялась у виконанні одиночних танців, головною метою яких була демонстрація танцювальних здібностей та найпрезентативніших якостей характеру парубка або дівчини; парних танцях, що виконували комунікативну та родинно-стимулюючу функції; масових танцях, які дозволяли одночасно демонструвати власний творчий потенціал усім учасникам народного свята. Імпровізація була важливим компонентом обрядових хороводів і хороводних ігор. В обрядових хороводах від уміння хороводниці імпровізувати залежали обрання та різноманіття танцювальних рисунків, напрямків та кількості змін у русі, сам рух. В ігрових хороводах, що були важливим елементом обрядової дії, від уміння імпровізувати залежали сталість та збереженість традиції, сакральне й магічне призначення танцю, збереження його обрядових функцій.

Імпровізація в процесі опанування народно-сценічного танцю спирається у своїй сутності на фундаментальні традиції народного танцю, але розвивається в контексті надбавь сучасної хореографічної методології. У процесі імпровізації в уроках народно-сценічного танцю першочерговим залишається чітке відтворення національного характеру та фольклорної традиції.

Обов'язковою характеристикою імпровізації є наявність певного образу (національного або індивідуального). Відтак, імпровізація може формуватись навколо обох зазначених аспектів: втілювати національні характеристики, реалізовувати музичний образ або образ, запропонований ззовні. Окрім того, імпровізація може гуртуватись навколо емоційного стану і втілювати його в елементах рухової практики, з урахуванням національного темпераменту.

Для формування імпровізаційних навичок можна використовувати спектр завдань, що відпрацьовані сучасним хореографічним мистецтвом. До таких завдань можуть належати:

- імпровізація з предметом;
- імпровізації з урахуванням переміщення в горизонтальній та вертикальній площинах, вправи на відчуття тіла в просторі;
- способи наслідування та віддзеркалення (парна або контактна імпровізація);
- групова імпровізація, з урахуванням переміщення та взаємодії з декількома партнерами одночасно;
- вправи на використання контрастних рухів.

Основними імпровізаційними формами в процесі формування виконавських та балетмейстерських компетентностей можуть бути етюди та варіації на пропоновану тему.

Імпровізація в народно-сценічному танці — основотворче явище, що споконвіку забезпечувало розвиток виконавської майстерності в соціокультурному середовищі. Використання імпровізації в навчальному процесі забезпечує розвиток необхідних компетентностей та вдосконалює здобуті практичні знання з інших хореографічних дисциплін.

Я. Санаго

БОЙКІВСЬКА НАРОДНА ТАНЦЮВАЛЬНА КУЛЬТУРА В НАУКОВОМУ ЗНАЧЕННІ РОМАНА ГАРАСИМЧУКА

Ya. Sapego

BOIKY FOLK DANCE CULTURE IN THE SCIENTIFIC DISCOURSE OF ROMAN HERASYMCHUK

Українська народна хореографічна культура — це визначне явище світового мистецтва. Український народний танець відображає та демонструє багатовікову історію народу, його традиції й духовну складову.

Протягом усієї історії український народ створив величезну кількість танців, які посідають визначне місце серед національних культурних надбань. Мистецтво української народної хореографії укорінено в пісенно-обрядову творчість, народну-ігрову культуру та фольклорно-театралізовану складову.

Культура українського народного танцю представлена локальною своєрідністю, жанрово-стилістичними ознаками, відповідним регіональним колоритом, унікальністю та красою. У процесі становлення й розвитку професійного українського народного танцю у XX столітті багато видатних балетмейстерів, педагогів, етнографів вивчали характерні особливості різних регіонів народної хореографії в Україні. Одним із яскравих та самобутніх регіонів українського національного хореографічного мистецтва є Бойківщина. Його витоки та принципи танцювальних рухів, танців, музики й костюма виокремив Роман Гарасимчук.

Найголовнішим завданням видатного фольклориста та етнографа було записати, влучно і точно, танці бойківського танцювального мистецтва. Мистецький доробок фольклориста, архівні документи, спогади інших фольклористів стали джерельною базою для більш ретельного та глибокого вивчення бойківської народної танцювальної культури. Без дослідження його методів, принципів його як